melanija

ZVONIMIR MAJDAK

Na mostu su iznenada iskočila svijetla na visokim stupovima. Noć im još nije dala punu snagu. Kad je i posljednji konj zaokrenuo sapima u dvorište i izgubio se njegov rep, Melanija čitavoj toj kavalkadi — što se sada raspoređivala po štalama i ulazila pokorno u boksove — uputi zvučan poljubac a potom ustane. I nas dvojica ustadosmo.

— Voljela bih da imam bicikl — reče šašavo čežnjivo Melanija. Nije prestajala da me zaprepašta va! — Nekada sam željela dobroćudnog konja i kola pa da se taljigam poput ciganke seoskim putovima mijenjajući sapun i češljeve za stare prnje. Naložiti vatru na rubu šume i peći mlade kukuruze!

Onda se porukovasmo i ona nam zaprijeti birajući sigurno mjesto za nogu.

— Nemojte ni pokušati da me ispratite. Ja ne idem kuda vas dvojica idete i šta da se onda pretvaramo kako nam je ugodno pratiti mladu djevojku. Bilo mi je milo... i tako dalje. Doviđenja! Bert, vidjet ćemo se.

Otišla je Melanija ali je ostalo još rakije u boci. Nekako istovremeno posegnusmo za njom. Bert se namršti i reče da sam ja njegov gost pa imam prednost. Predložih mu da sjedemo dolje s tribina i tamo nastavimo razgovor o čemu god hoće. On zavrti glavom i ne htjede ni čuti o tome. Nisam imao kuda pa ostadoh s njim, pri samom vrhu tribina. Pijući rakiju upirao sam očima u nebo koje mi izgledaše nekako artificijelno, kao da se boja domogao raznežani pučkokolac. Jedino su brda stajala duboko usađena u ovu zemlju, brda domaća zeleno prorijeđena, oštrih obrisa, nagoneći me da slutim život koji je ostao s one strane njih i koji svako jutro stiže vlakovima na jedan od šest perona. U blizini, iz grmlja, izbijala su dva stuba dima kao da prodiru kroz očišćene otvore zimovnika ili zemunice koja se prvi puta ove godine isprobava i tom prilikom troši se mlado granje puno vode i sokova, granje koje cvrči pjeni se šaljući gusti bijeli dim kroz rupe da pokadi zemlju i polja.

I dalje sam marljivo navaljivao da se spustimo dolje sa tribina i pod njima isto tako veselo i raspoloženo ispijemo ostatak. Ali Bert se nije dao urazumiti i svi su mu moji razlozi bili nevaljali, neprestano energično ponavljajući da on nije nezgodan i zamoran pijanac, da može sići i bez moje pomoći, ako sam ja takav trtaroš i vaginolizac, da me on nipošto ne zadržava već mi želi sretan put i da mi nismo nikakav par pod ugovorom koji treba da na znak gospodina boga zajedničkom snagom povuče zavjesu preko neba pa da se potpuno smrači. Svašta je trabunjao, ali ga se dalo slušati jer je govorio tečno. Nije prestajao gestikulirati i nazivati me sroljom i balavanderom.

— Amice, spusti se i popiški, ako ti je baš sila — huckao me. — Ja ću odavle, cijelom svijetu na veselje. Mojoj dragoj na žalost.

— Nije stvar u tome — molio sam ga da me posluša. — Na časnu riječ, slomit ćemo vratove samo ako neoprezno zakoračimo. Jamčim ti to. Ja osjećam da sam popio. Ako ti ne osjećaš onda ti se divim i skidam kapu.

— Skini mi se, divi mi se — zamoli me Bert sad već posve blesav. — Htio bih da mi se netko divi! Nalazim se na pravom mjestu, na tribinama i nije neshvatljivo i neprilično ako mi se diviš. Daj mi se malo divi — ulazio mi je svojom njuškom u lice ponavljajući kao svaki idiotski pijanac rečenicu koja u njegovoj veoma gibljivoj svijesti dobiva značenje magijske superformule.

Uistinu sam bivao sve tromiji i uzetiji jer je rakija učestalo klokotala niz moj skliski grkljan. Imao sam još toliko veze s razumom da predvidim svu pogibelj kojoj se izlažemo i koju kao dva prava degenerika izazivamo ako na vrijeme ne ognemo svoje imperatorske plaštove i stupimo na čvrsto tle. Tribina se počela ljuljati i ja sam sumnjao da za nas dvojicu još postoji čvrsto građansko tle.

Sada se već potpuno smrklo, onaj bijeli dim raspadao se, lelujao i razilazio nisko nad zemljom koja kao da ga je upijala. Bert stane urlikati i zavijati kao da ga deset mesara kolje. Htio se potom popeti na sam vrh tribine i odatle održati govor o proizvodnji pšenice šturcima i krticama koje su po njegovom mišljenju iskoristile mrak i izašle na frliški noćni zrak koji se filtrira na obalama rijeke. Već se digao na noge i upravo superlativno ljuljao u samim nožnim zglobovima, iz samog podnožja, htijući ukočeno i svečano krenuti na svoju cezarsku govornicu ali sam ga pritisnuo u ramenima — stajaući jedan red poviše njega — i prisilio da sjedne. I sam sam sjeo obuhvativši ga nogama u pasu. Imao sam ga tako bar za neko vrijeme u čvrstom potkoljeničnom zagrljaju koji je on silovito i zadihano trpio mučeći se da mi raširi noge. On reče da me mrzi i da sklonim svoje smrdljive krakove i da tako mogu s Katarinom, koje je mala ženka, mala kujica, pardon, on me ne želi vrijeđati, ni nju ni mene, on samo na nezaobilazan i neuvijen način iznosi svoje trenutačne dojmove i reaktivirane misli. On se zareče da mi neće dati više ni kap rakije koju će baš za inat sam samcat pocugati!

— Bert, podimo dolje — cvilio sam mada sam ga držao u klještama i gospodario njegovim kretanjem. On je žmirkao bocu koristeći se osiguranjem za koje sam se ja starao. Boca je mutno sjala kad bi je podigao iznad glave i kontrolirao nivo rakije u njoj.

— Šteta što nema vodovoda pa da je napunimo i malo promučkamo, samo da miriše, jer cuge više nema. Kakve su to tribine bez vodovoda. Na pravim tribinama sigurno postoji u pripravi i nočna posuda!

Vrtilo mi se u glavi i pomisao na bilo koje piće na svijetu izazivala je u meni grčeve gađenja i tihi začetak povraćanja.

— Baci konačno tu flašu! — zavapih.

Nisam više mogao smisliti bocu i vonj koji se probijao iz uskog grlića,

— Evo, vraćam ti je čitavu — deklamirao je Bert — pa neka Katarina u nju spremi paradajz sos za zimnicu.

Stao se previjati i grohotati izustivši ovu dosjetku.

— Šta je tu, do bijesa, smiješno — rekoh omalovažavajuće. — Večeras neprestano istresaš govna.

— Pokaži mi mali prst pa ću se još jače zasmijati. Mogu kevtati i pućpurikati, da znaš! — potpuno se zanio da mi dočara glasanje psa i napadnutog purana.

Onda je utihnuo i štrcao pljuvačku po redovima tribina. Lupi se dlanom po čelu i predloži mi da se igramo vjetra i kiše: on će biti kiša, on će prskati finu slinu a ja, koji ću biti vjetar, neka pušem na njega koliko god žešće mogu.

— Mozak ti je truo — odgovorih mu na taj prijedlog.

Stao me je škakljati ispod koljena i moj stisak popusti. Za svaki slučaj stavih mu ruke na ramena. On se poput manijaka razgalamri:

— Rekao sam joj već savim izvan sebe, tresući se kao prut a stojeći zagrljen s njom nasred sobe: prostri ovu bijelu plahtu (izvadio sam je iz pretinca i bacio na tepih) a onda sam stružući nogama otišao na balkon i gledao u staklenim vratima kako pažljivo razapinje prebijelu plahtu, kako je gladi, miluje i poravnava, kako rastresa perje u jastuku a lice joj je blago razliveno između laktova kad se sagibala da zagladi neravninu, nabore na drugom kraju. Napet i uzrujan htio sam jurnuti u sobu ili razbiti ta staklena vrata u kojima se odražavala kad se ona pojavi na njima ljubeći moju ljetnu pidžamu, stav ljajući je kao oblog na groznicu lica i, zureći kao hipnotizirana u mene, protepa: gotova sam... Kao za inat oni na gornjim katovima cijele su se noći kupali, tuširali i prali šupke tako da su vodovodne cijevi šištale, krkljale, gušile se i podrigivale kao da ih je netko za gušu dohvatio.

Ali najlepše je bilo kad sam uspio artikulirati ono: draga, uzmi plahtu i rasprostri je, zar ne?

— Odlakle je taj monolog? Nisam znao da takve stvari učiš napamet?! — pecnuh ga. Još uvijek sam ga držao za ramena da mi ne kidne. U stvari, nije mu bilo loše budući da sam ja o svemu vodio brigu.

— Idi do vraga i pusti me već jednom! — otrese se on. — Misliš da nikad nisam i sam nešto lijepo doživio?! Kog si se bijesa navalio na me! Nemam oružja kod sebe, ne boj se.

Bert, za ime boga i vraga, otpuzajmo dolje jer mi je već do grla ovih tribina i kojekakvih blezgarija što sam ih čuo na njima.

— Idi, tko te drži — galantno će on. — Sloboćan si, demokracija je u punom cvatu. Po poveljii Ujedinjenih naroda...

Boljela me glava i jedan kraj tribina dizao se veoma fino, kao da je najproljetniji povjetarac ispod njega, kao pri plesu u snu i ja sam se branio rukom da me ne poklopi. Jedna ravna crta vitiskivala mi se vodoravno u čelo, prodirala u njega poput užarene žice. Svijetla s mosta čas su bila razbacana po polju a čas zatim su se, desetorostruko umnožena s kolobarima i spektrom, dizala uvis.

Bio je pripravan da ovdje provede noć toliko mu je omrznuo svaki pokret. Trebalo je nešto učiniti, inače će kad ga prođe napadaj govorništva, jednostavno poleći po daskama i zaspati, malaksao i mamuran. Trebalo je dovitljivo iskoristiti razigranost njegova organizma i privoljeti ga da svojom volijom pođe dolje. Takve su mi se misli vrzle po glavi iako sam i sam, gledan sa strane, od trijeznog promatrača, pokazivao mnoge grube znake pijanstva. Tko zna šta je Bert o meni mislio, ako se je uopće uspijevao sabrati do te mjere da bi sustavno mislio. Ponajviše je bulaznio i automatski prosipao iz tovara svo je podsvijesti.

Odlučio sam da ga naglo i neopazice napustim. Da ne misli kako je meni stalo isključivo do njegova društva i da sam neizljčivo očaran njegovom osobnom privlačnošću. Oslobodit ću ga stiska nogu i spustiti se nekako dolje s tih prokletih tribina. Vidjet ću ja već koliko će dugo izdržati sam, bez i jednog slušaoca. Kad će se obraćati jedino tmini i pustoši. Što se mene tiče neka onda do mile volje muče, kokodače ili huče poput sove. Neka radi šta hoće!

Spuznuo sam kao zmija sa jednog reda tribina na drugi i bio zadovoljan načinom kako izvodim tu operaciju. Kao da sam odslužio tri vojna roka! Pouzdavao sam se u ruke i gornji dio tijela. Noge sam vukao za sobom nemajući u njih povjerenja, dajući im neznatnu podupiračku ulogu, kao da su mi prostrijeljene ili prelomljene iznad koljena. Ipak, nažuljao sam rebra puzajući preko rubova i pipajući za oslocem. U jednom času razvezala mi se cipela pa sam morao prekinuti napredovanje i pritegnuti pertlu.

Bert se još nije javljao. Sjedio je podbočen rukama i zurio u smjer praznog trkališta na kom su predvečer bili konji. Obišli konji, otišla i Melanija, pomislih. Njoj je više do konja nego do nas, Berta i mene, sljevne mi. Mahnuh na to rukom držeći to nevažnom i slučajnom mišlju. Nastavih svoj potrbušni spust.

Pozvat ću Berta tek kad budem dolje na zemlji odlučih.

Savladao sam još nekoliko redova tribina kad se on razviče primijetivši valjda da sam ga napustio:

— Kurvinjsko kopile, banditu, notorna izdajico, ostavljaš me, je li! Bez riječi si šmugnuo. Samo da ne oprljiš vlastitu kožu, je li? Prijatelj si, nema zbora!

Zatim dovrši nekim glasom obojenim saznanjem da je cijeli ovaj svijet primjer nepouzdanja i pokvarenosti u svemiru:

— A šta sam drugo mogao i očekivati!

Bio je sjajan, stari Bert! Skoro me je uspio tronuti. Onda mi je došlo da se smijem, da se iskidam od smijeha. da se cerekam i nisam mogao izdržati jer mi je glava visila nadolje, sve me tjeralo na smijeh, usta su mi ga bila puna, prepuna. Zasmijah se. Trbuh mi se grčio i stezao. Udarih njime plješćimice po daskama na kojima ležah. Budući da nisam odgovorio na njegov izazov on se raspasuje šaljući me svakud. Smijeh mi se prometnu u grcanje a onda ušutjeh.

Sjedio sam već na najdonjem redu tribina kad Bert viknu da ga pričekam. Za tren oka stvorio se dolje na zemlji, sapleo se i pao na koljena. Daske su iza njega pucale, tobonjale, praskale ali se njemu ništa nije dogodilo dok sam ja osjećao kako me peku koljena. Činilo mi se kao da mi je netko odrao kožu s rebara. Tko se brinuo za njegovu sigurnost i život, samo da mi je znati?! Bilo me je stid i samom sebi priznati s koliko sam opreza i straha silazio.

Posrtali smo i teturali po sumaglici što se digla poljanom od vremena do vremena procijedivši po koju primjedbu o ruptagama i busenju trave o koje se spoticamo. Bert me posavjetuje da pjevam ako mi se bude povraćalo. Za sebe reče da se osjeća bogatski, da mu mamjkaju još samo krila. Sjetivši se da je praznu bocu ostavio gore na tribinama on stane i počne krzmati da li da se vrati po nju jer bi je mogli napuniti u buffetu ispod mosta. Jedva sam ga odvratio od te ludosti. Rekoh da konačno nemam ni noviaca za piće. On mi prebaci da sam škrt. Morao sam mu se zakleti da mi nije stalo do te boce i da ga ne okrivljujem da me je on svojom zaboravljivošću oštetio.

Tek nakon tako iznuđene riječi pristao je da krene dalje.

Vodeći takve i slične razgovore, napredujući u cik-cak liniji, nabasali smo na ogroman rezervoar izvaljen na tle kojega je tko zna koja ekipa za bušenje nafte ostavila tu da rđa. Bilo mi je čudno da ga nismo primjetili poslije podne. Bert se jako obradova našem otkriću i potraživši otvor on me zamoli da ga čekam nekoliko minuta, jer osjeća neodložnu potrebu i veliku želju da se u njemu pomokri. Nisam mi pokušao da ga odvratim od te tremutačne sklonosti makar kako ona bila neobična i besmislena. Uvukao se unutra i dočaravajući mi atmosferu nagovarao me da i ja udam.

Svidjelo mu se da brblja u rezervoaru pa je mljeo kojekakve sablažnjive i kurvinjske stvari: među ostalima i to kako je danas po podne mokrio s tri violinista u javnom klozetu na Britanskom trgu, kako još nikada to nije radio ni s jednim jedinim violinistom a kamoli s trojicom i da oni pri tom imaju violinske futrole pod miškama. Pa onda kako su sva trojica uredno stala u jedan red i ispitivala se međusobno za koliko bi hiljada kuna od njih promijenio školjke žute od makrače i na njihovo mjesto montirao druge. Još uvijek umutri Bert se interesirao da li sam vidio i jednog seminarca da mokri i iz toga zaključio da oni imaju neprirodno mala maltene sasušena muda.

Baš je bio u formi. Kao da se čitavo poslije podne nad metao bezobraštinama s kurvarima i dangubama.

Kad je konačno skočio napolje s ivice otvora lice mu bijaše crveno od rđe. Dugo ga je u hodu otirao maramicom a ja sam se smijao.

Imali smo vražiku sreću jer smo izbili na kružnu cestu. Sjećao sam se da njom vozе autobusi mada ne autobusi koje mi trebamo za povratak. Dvadesetak minuta čekali smo na pustom šljunkom posutom stajalištu, svakog časa osvjetljavani farovima automobila koji su se usremljivali na nas s vrha mosta. Bert je brisao dlanove o travu namočenu večernjom rosom. Dolazio je k sebi i sve rjeđe i sve tiše psovao.

Autobus koji nas je primio užasno se tresao a rasklimana sjedela i nepričvršćene metalne poluge zveckale i drndale. Kroz tu buku Bert me ispitivao kako mi se sviđa Melanija i da li mislim da je originalna. Kimnuo sam glavom osjećajući da mi se želudac buni i diže.

Izašli smo čim smo ugledali prvu tramvajska kola. Bert me tiešio i savjetovao da zabacim glavu i duboko udahnem. Po njegovom to mi je trebalo pomoći. Čudi me da je zaboravio kako mi je svojevremeno ne tako odavno preporučivao da pjevam ako me snađe ista nevolja.

Sa strepnjom ušao sam u tramvaj.

Bert je hteo znati kuda namjeravam večeras. Onda se dosjetio da imam Katarinu. Rekao sam mu da idem ravno u krevet, ali sam, i da mi je svega dosta za danas, da me užasno bole mišići, da mi se mrači pred očima i da ću biti sretan ako večeras uspijem ne sanjati konjske trke ili junak kavalerije.

On se kratko nasmijao mada je već bio tužan i prisetan kako i treba biti čovjek koji se odlučuje sići s tramvaja u večernju vrevu.

Ispod zvonceta s ulične strane bijaše utaknuta presavijena bijela cedulјica. Počinjala je sa: „Baš si gad...“ a po rukopisu i bijesu koji je na tako malo papira bio izliven znao sam da me Katarina tražila.
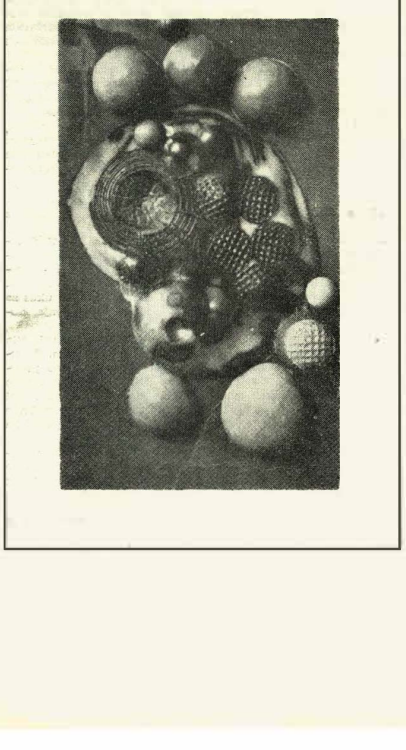
Malo sam zastao a onda sam vjerovatno slegnuo ramenima i otišao u ni ne pospremin krevet. Ne paleći svijetlo. Nisam htio prekidati kontinuitet mraka oko sebe.